

Vít Punčochář
Paradoxy
klasické logiky

Filosofie a logika hypotetických vět

Filosofia
Praha 2019

Obsah

Úvod	11
I Základní pojmy	19
1 Kondicionální věty	21
1.1 Co jsou to kondicionální věty?	23
1.2 „Sušenkové kondicionály“	27
1.3 Indikativní a subjunktivní kondicionály	30
1.4 Obecné a partikulární kondicionály	33
2 Některá základní rozlišení	35
2.1 Pravdivost a tvrditelnost	36
2.2 Ontický a epistemický přístup	37
2.3 Sémantika a pragmatika	40
2.4 Smysl a význam	41
2.5 Intenze a extenze	44
2.6 Objektový jazyk a metajazyk	47
3 Možné světy	49
3.1 Logické možné světy	50
3.2 Možné světy jako možné stavy věcí	54
3.3 Možné světy podle Davida Lewise	55
3.4 Možné světy podle Roberta Stalnakera	58
4 Kontrafaktuality	61
4.1 Kdo zavraždil Kennedyho	62
4.2 Metajazykové teorie kontrafaktualů	66

4.3	Podobnost možných světů	70
4.4	Dvě strany téže mince	75
II Paradoxní aspekty klasické logiky		79
5	Sémantika klasické logiky	81
5.1	Pravdivostní funkce	81
5.2	Pravdivost formule v interpretaci	84
5.3	Algebra propozic	88
5.4	Abstraktní algebraická sémantika	90
6	Deduktivní systém klasické logiky	93
6.1	Inferencialistická koncepce významu	94
6.2	Introdukční a eliminační pravidla	95
6.3	Systém přirozené dedukce	98
7	Paradoxy materiální implikace	105
7.1	Je logika deskriptivní, nebo normativní?	106
7.2	První skupina paradoxů	108
7.3	Druhá skupina paradoxů	110
7.4	Třetí skupina paradoxů	111
7.5	Čtvrtá skupina paradoxů	111
7.6	Pátá skupina paradoxů	112
8	Obhajoba klasické logiky	115
8.1	Argumenty pro materiální implikaci	116
8.2	Konverzační implikatury	123
8.3	Konverzační implikatury a logické spojky	126
8.4	Konvenční implikatury a pojem stability	130
8.5	Konvenční implikatury a logické spojky	133

III Alternativy klasické logiky 137

9 Logika striktní implikace	139
9.1 Počátek moderní modální logiky	140
9.2 Lewisovy kalkuly $S1-S5$	145
9.3 Moderní axiomatizace logik $K, S4, S5$	148
9.4 Kripkovská sémantika pro modality	149
9.5 Kripkovská sémantika pro striktní implikaci	154
9.6 Přirozená dedukce pro striktní implikaci	155
9.7 Paradoxy striktní implikace	160
10 Stalnakerova logika	165
10.1 Ramseyho test	165
10.2 Ontické výběrové funkce	166
10.3 Kontext a jeho hranice	169
10.4 Formální vymezení sémantických pojmů	171
10.5 Deduktivní systém Stalnakerovy logiky	174
10.6 Stalnakerova logika a paradoxy	178
11 Relevanční logika	179
11.1 Relevanční implikace	180
11.2 Kalkul přirozené dedukce pro logiku R	182
11.3 Routleyova-Meyerova sémantika	187
11.4 Situační sémantika	190
11.5 Relevanční logika a paradoxy	193
12 Pravděpodobnostní logika	195
12.1 Mají kondicionály podmínky pravdivosti?	195
12.2 Logika pravděpodobnosti	202
12.3 Platné a neplatné úsudkové formy	209
12.4 Lewisův výsledek	213

IV Sémantika striktní tvrditelnosti	217
13 Pojem striktní tvrditelnosti	219
13.1 K rozdílu mezi pravdivostí a tvrditelností	220
13.2 Hranice mezi sémantikou a pragmatikou	226
13.3 Paradoxy první, druhé a třetí skupiny	230
14 Základní sémantika tvrditelnosti	235
14.1 Informační stavy	235
14.2 Formální vymezení ZST	238
14.3 ZST a klasická logika	244
15 Dvousortová sémantika tvrditelnosti	247
15.1 Tři základní východiska	247
15.2 Fatalismus, horníci a modus tollens	251
15.3 Formální vymezení DST	256
15.4 Řešení paradoxů čtvrté a páté skupiny	259
15.5 Nahraditelnost ekvivalentních formulí a princip substituce	261
15.6 Inkvizitivní sémantika	266
16 Kalkul přirozené dedukce pro DST	275
16.1 Hypotetické předpoklady	275
16.2 Systém KDST	278
16.3 Blokové inferenze	281
Závěr	285
Literatura	289
Summary	299
Jmenný rejstřík	301